

Iwona Młodkowska-Przepiórkowska, Paweł Zawilski

Szczukocice, st. 4, 5, 7, gm.
Gorzkowice, woj. piotrkowskie, AZP
78-53/71, 72, 74

Informator Archeologiczny : badania 31, 122-123

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

r. do PSOZ w Siedlcach kolejnego odkrycia grobu, którego inwentarz (w tym unikatową zawieszkę grzebieniową z kości) odzyskany został w wyniku interwencji konserwatorskiej. W sezonie 1997 eksploracją objęto kulminację wyniesienia na obszarze 190 m², przekopano również około 40 m² wybierzyisk piasku, wskazanych jako miejsca wtórnego zakopywania grobów.

W wykopach usytuowanych w zachodniej części badanego terenu odkryto na głębokości kilkadziesiąt cm od powierzchni pozostałości osady kultury przeworskiej w postaci brunatnej warstwy kulturowej z licznymi ułankami ceramiki oraz dziesięciu obiektów jamowych o charakterze gospodarczym, z silnie nawęglonymi, nieckowatymi wypełniskami, zawierającymi fragmenty naczyń, polepę i niewielkie ilości kości zwierzęcych. Materiały ceramiczne związane z warstwą kulturową i jamami wstępnie datują osadę od fazy A₃ do fazy B₂ wczesnego okresu wpływów rzymskich. Kilkanaście cm poniżej występowania warstw użytkowych osady, na głębokości około 120-150 cm od powierzchni, w warstwie żółtego piasku wystąpiły 2 dobrze zachowane groby kloszowe. W jamie jednego z grobów, nakrytego dwoma kloszami, znajdowało się skupisko przepalonych kości z ułankami ceramiki - zapewne odrębny pochówek. Na jeden znacznie uszkodzony grób natrafiono w strefie występowania głębokich, nowożytnych wkopów, obejmujących najwyższą partię wydmy wokół wybierzyisk, w znacznym stopniu naruszających strukturę warstw i obiektów starożytnych. Formy grobów i charakter wyposażenia wskazują na ich przynależność do starszej (okres halsztacki D?) fazy występowania cmentarzysk kloszowych w rejonie Mazowsza i Podlasia. Układ warstw na stanowisku oraz miejsce koncentracji obiektów wskazują na kontynuację osady kultury przeworskiej w kierunku zachodnim i północno-zachodnim. Zasięg cmentarzyska kultury grobów kloszowych jest trudny do określenia ze względu na małą liczbę i znaczny rozrzut przestrzenny grobów. W wykopie usytuowanym w części wschodniej, pozbawionej śladów osady przeworskiej, zarejestrowano jeden obiekt jamowy, zawierający kilka ułamków ceramiki, wstępnie określonych jako materiały kultury łużyckiej z epoki brązu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Wiadomościach Archeologicznych”.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Szadek, st. 3, gm. Blizanów, woj. kaliskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

SZCZUKOCICE, st. 4, 5, 7, gm. Gorzkowice, woj. piotrkowskie, AZP 78-53/71, 72, 74

- osada kultury łużyckiej (okres halsztacki/wczesny okres lateński)
- cmentarzysko kultury pomorskiej (wczesny okres lateński)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Iwonę Młodkowską-Przepiórkowską pod kierunkiem mgr. Pawła Zawilskiego. Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko 4. Obszar stanowiska nosi ślady licznych nowożytnych wkopów. Do niedawna znajdowała się tutaj piaśnica użytkowana przez okoliczną ludność. Obecnie wyeksploatowane wybierzyiska są miejscem porzucania śmieci. W wykopach natrafiono na materiał zabytkowy kultury łużyckiej z przełomu schyłkowego okresu halsztackiego i wczesnego okresu lateńskiego. Część zarejestrowanych jam osadniczych była w znacznym stopniu zniszczona, toteż nie jesteśmy w stanie określić ich funkcji. Materiał zabytkowy to głównie ceramika, w której przeważały fragmenty całkowicie chropowatych, baniastych naczyń zasobowych o lekko wychylonej krawędzi. Wśród pozostałych form naczyń licznie reprezentowane były talerze zdobione ornamentami kłutymi, plecionkowatymi oraz paznokciowymi. Ponadto znaleziono destrukty kości zwierzęcych, bryłki polepy oraz zabytki krzemienne.

Stanowisko 5. Znaleziska pochodzące z badań AZP określono jako pochodzące z cmentarzyska kultury łużyckiej z przełomu okresu halsztackiego i lateńskiego. Po zakończeniu pierwszego sezonu badań, które miały na celu jedynie zabezpieczenie najbardziej zagrożonych partii stanowiska, nie można określić jego zasięgu. Zarysowała się w nim jednak strefowość — centralną część związaną z cmentarzyskiem, od wschodu i zachodu okalały elementy osadnicze. Obszar nekropolii nosił ślady współczesnych zmian antropogenicznych, w związku z czym wszystkie odkryte pochówki kultury pomorskiej (cztery) były uszkodzone. Oznaczony jako obiekt nr 3 grób popielnicowy wydaje się

szczególnie interesujący. Jama grobowa liczyła około 5 m długości, jednakże pochówek ograniczony był jedynie do części, którą przykrywał jednowarstwowy bruk kamienny. Tuż pod nim znajdowała się popielnica nakryta misą. Urna była całkowicie zgnieciona, w wyniku czego kości ludzkie w większości znajdowały się poza nią. Interesujący jest fakt, iż znalazły się one nie tylko na poziomie popielnicy, lecz także wyścielały dno jamy do głębokości około 50 cm poniżej jej. Wyposażenie stanowił gliniany dzbanek, którego fragmenty rozrzucone były wewnątrz jamy grobowej, oraz przedmioty żelazne, silnie skorodowane. Mimo to udało się zidentyfikować wśród nich fragmenty wędzidła. W większości przypadków z racji częściowego zniszczenia nie można było określić ich funkcji. Zarejestrowano między innymi skupisko palenisk na peryferii osady. Materiały zabytkowe pochodzące z obiektów osadniczych związane były z kulturą łużycką z przełomu okresu halsztackiego i lateńskiego. Stanowiła je przede wszystkim ceramika, wśród której dominowały ułamki naczyń workowatych o całkowicie chropowatych powierzchniach zewnętrznych.

Stanowisko 7. Odslonięto częściowo zniszczone obiekty osadnicze związane z kulturą łużycką przełomu okresu halsztackiego i wczesnego okresu lateńskiego. Zarejestrowano między innymi relikt budowlany półziemiankowej z częściowo zachowanym układem towarzyszących jej dołków posłupowych. Materiał zabytkowy — przede wszystkim ułamki ceramiki — pochodził z analogicznych form naczyń, jakie odkryto na st. 4 i 5. Ślady osadnictwa tworzyły zgrupowanie ciągnące się na przestrzeni około 500 m. Koncentrowały się one na piaszczystych kępach położonych wzdłuż zanikłego, niewielkiego ciek wodnego i obszaru podmokłych łąk. W materiale zabytkowym pochodzącym z cmentarzyska kultury pomorskiej widoczne były ślady kultury łużyckiej, datować je zatem należy na wczesny okres lateński.

SZESTNO, st. II, „Ptasia Wyspa”, gm. Mrągowo, woj. olsztyńskie, AZP 21-69/-

- osada kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (wczesna epoka żelaza)
- ślady sezonowego osadnictwa kultury bogaczewskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady sezonowego osadnictwa od neolitu po wczesne średniowiecze i nowożytność

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Magdalenę Fedorczyk (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego). Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Czwarty sezon badań.

Kontynuacja badań wyjątkowego stanowiska na wyspie jeziora Salet. Teren stanowiska nigdy nie był użytkowany rolniczo i ma niezniszczoną warstwę kulturową z wczesnej epoki żelaza, chronioną przez grubą warstwę humusu pochodzenia organicznego; wyspa jest nieformalnym rezerwatem ptactwa wodnego.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Światowicie”, roczniku Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania będą kontynuowane.

Szestno, st. III, gm. Mrągowo, woj. olsztyńskie – patrz: wczesne średniowiecze

ŚWIERKOCIN, st. 1, gm. Olsztynek, woj. olsztyńskie, AZP28-60/1

- cmentarzysko i założenie kultowe kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (wczesna epoka żelaza)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone we wrześniu przez prof. dr. hab. Ryszarda Mazurowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego). Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz PSOZ w Olsztynie. Pierwszy sezon badań.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Światowicie”.

Badania będą kontynuowane.